

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.020.02.2015
P/15/101

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P.15.101 – Kształtowanie cen usług za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Anna Kowalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97941 z dnia 7 października 2015 roku.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Lublin ¹ , Plac Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Żuk, Prezydent Miasta Lublin, od dnia 13 grudnia 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 299-300)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, ocenia² wykonywanie przez UM, w okresie objętym kontrolą (od 2013 r. do końca I półrocza 2015 r.) obowiązku sprawdzenia, czy taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków³ oraz wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, przedkładane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością⁴, zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁵.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Ocenę tę uzasadnia:

- 1) uregulowanie postępowania UM w sprawach związanych z przygotowaniem projektu uchwały rady gminy w sprawie zatwierdzenia taryfy MPWiK dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta Lublina;
- 2) dokonywanie i dokumentowanie analiz w zakresie zgodności taryf, przedkładanych przez MPWiK z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r., a także weryfikacji celowości kosztów, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt. 1 ww. ustawy, tj. kosztów związanych ze świadczeniem usług, poniesionych w poprzednim roku

¹ Dalej: Urząd Miasta, Urząd, UM.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

³ Dalej: taryfy.

⁴ Dalej: MPWiK, Spółka; MPWiK funkcjonowało w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, założonej przez Gminę Lublin, w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego pod nazwą: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie.

⁵ Dalej: ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.; Dz. U. z 2015 r., poz. 139.

obrachunkowym, ustalonych na podstawie ewidencji księgowej, z uwzględnieniem planowanych zmian tych kosztów w roku obowiązywania taryfy.

Stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niezakwestionowaniu we wnioskach o zatwierdzenie taryf na okresy od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r. i od 01.03.2015 r. do 29.02.2016 r. kosztów reprezentacji i reklamy, które Spółka uwzględniła przy ustalaniu niezbędnych przychodów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Wywiązywanie się Urzędu Miasta Lublin z obowiązku sprawdzenia planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych przedkładanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

Opis stanu faktycznego

1.1. W UM nie została przyjęta w sposób formalny (tj. w drodze zarządzenia Prezydenta) procedura weryfikacji przedkładanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych⁶, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W zakresie obowiązków pracownika Biura Nadzoru Właścicielskiego⁷ było dokonywanie analiz i ocen projektów inwestycyjnych planowanych przez jednoosobowe spółki Miasta Lublin i spółki z udziałem Miasta Lublin.

(dowód: akta kontroli str. 305, 48-50)

Gmina Lublin zawarła porozumienia międzygminne dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę z gminami: 1) Wólka Lubelska, 2) Konopnica i Jastków, 3) Głusk, Jabłonna, Strzyżewice, 4) Głusk, 5) Głusk i Jabłonna.

(dowód: akta kontroli str.305-333)

1.2. W okresie objętym kontrolą NIK (lata 2013 – 2015) Rada Miasta Lublin zatwierdziła dwa wieloletnie plany MPWiK.

Nastąpiło to na podstawie uchwał:

- Nr 239/XIV/2011, z 20.10.2011 r., którą przyjęto „Plan przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o. o. na lata 2012-2015”,
- Nr 1179/XLV/2014, z 16.10.2014 r., którą przyjęto; „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych MPWiK Sp. z o. o. w Lublinie na lata 2015-2020”.

(dowód: akta kontroli str. 6-7, 22)

Projekt uchwały dotyczącej „Planu przedsięwzięć rozwojowo – modernizacyjnych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o. o. na lata 2012-2015” został podpisany przez dyrektora BNW, radcę prawnego UM oraz Prezydenta Miasta Lublin.

Z uzasadnienia uchwały wynikało, że „Plan przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych...” został sprawdzony w trybie art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. W uzasadnieniu stwierdzono, że „Plan przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych...” został przygotowany przez Spółkę zgodnie z przepisami art.

⁶ Dalej: wieloletnie plany.

⁷ Dalej: BNW.

21 ust. 1 ww. ustawy i określał: 1) planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych, 2) przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, 3) przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz odprowadzanie ścieków, 4) nakłady na inwestycje w poszczególnych latach, 5) sposoby finansowania inwestycji. Był zgodny z kierunkami rozwoju gminy, określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Analiza ww. planu, dla wybranych inwestycji (oczyszczalnia ścieków Hajdów, rozbudowa stacji wodociągowej Felin, budowa pompowni wody w dzielnicy Rudnik) oraz dokumentów planistycznych Miasta Lublin potwierdza ich spójność. W uzasadnieniu stwierdzono też, że „Plan przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych...” zawiera oświadczenie o uwzględnieniu w nim przez Spółkę założeń planistycznych Miasta Lublin, w tym studium uwarunkowań i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublin oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2009-2015 Miasta Lublin. Wskazano, że „Plan przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych...” został przyjęty przez Zarząd Spółki, a wcześniej był pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą i Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników.

Uchwała została przyjęta przez Radę Miasta jednogłośnie. Z protokołu XIV sesji Rady Miasta w dniu 20.10.2011 r. wynika, że radni nie kwestionowali założeń „Planu przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych...”

(dowód: akta kontroli str. 6-21, 4-5)

Projekt „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych MPWiK Sp. z o. o. w Lublinie na lata 2015-2010” został podpisany przez dyrektora BNW, radcę prawnego oraz Prezydenta Miasta Lublin.

W uzasadnieniu projektu uchwały Rady Miasta stwierdzono, że realizacja zadań inwestycyjnych umożliwi Spółce osiąganie podstawowych celów strategicznych, tj. racjonalne korzystanie ze środowiska, rozwój urządzeń wodno-kanalizacyjnych oraz efektywne świadczenie usług wodociągowych i kanalizacyjnych. Przewidziane zadania rozwojowe i modernizacyjne mają również na celu zapewnienie ciągłości i niezawodności zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, utrzymanie zdolności posiadanych urządzeń do świadczenia usług na wysokim poziomie, utrzymanie racjonalnych kosztów prowadzenia działalności, a także stworzenie lepszych warunków rozwoju dla Miasta Lublin. Obszar działań przewidziany na 2015 r. został zaktualizowany w stosunku do poprzednio obowiązującego Planu. W uzasadnieniu stwierdzono, że „Wieloletni plan...” został przyjęty przez Zarząd Spółki, był pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą i Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników oraz przedłożony Prezydentowi do zaopiniowania.

Uchwała została przyjęta przez Radę Miasta⁸.

(dowód: akta kontroli str. 22-43, 3)

Z wyjaśnień udzielonych przez Prezydenta Miasta Lublin wynika, że weryfikacja wieloletnich planów pod względem zgodności ujmowanych w nich inwestycji z planami rozwoju Miasta Lublin, dokonuje się wieloetapowo, poprzez podjęcie uchwały Zarządu, opiniowanie jej przez Radę Nadzorczą, przedłożenie planu Prezydentowi Miasta Lublin, który - działając jako Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników MPWiK w Lublinie Sp. z o. o. – zatwierdza je. Ponadto, jak wyjaśnił Prezydent Miasta Lublin, Zarząd Spółki na etapie prac i konstruowania wieloletniego

⁸ Przy 27 głosach za jej przyjęciem i po jednym głosie przeciwko i wstrzymującym się.

planu jest zobligowany ustawowo do uwzględnienia wszelkich aspektów związanych z planowaniem przestrzennym.

Analiza dokumentów związanych z weryfikacją wieloletnich planów wykazała, że Zarząd w odniesieniu do objętych kontrolą planów wieloletnich, rozważył te aspekty i przedstawił na tę okoliczność oświadczenia o uwzględnieniu: kwestii dotyczących planowania przestrzennego, w tym m.in. studium uwarunkowań i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublin, zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, potrzeb technologicznych istniejącego systemu wodociągowo-kanalizacyjnego i wymogów prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 305-333, 8-21, 23-43)

1.3. Wymienione wyżej wieloletnie plany, opracowane przez Spółkę i uchwalone przez Radę Miasta, były skorelowane z planami rozwoju Miasta Lublin, wynikającymi ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego⁹, Strategii rozwoju Miasta Lublin na lata 2008-2015¹⁰ i na lata 2013-2020¹¹ oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2009-2015¹², który stanowił podstawę opracowania budżetu Miasta Lublin w zakresie wydatków majątkowych w latach objętych planem wieloletnim. Prezydent został upoważniony do corocznej okresowej jego aktualizacji z jednoczesnym rozszerzeniem o kolejny rok budżetowy.

W zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej Miasta w ww. dokumentach przewidziano:

- rozbudowę głównych ciągów kanalizacji sanitarnej, jako cel wiodący, by umożliwić rozwój zainwestowania miejskiego w dzielnicach: Rudnik, Felin, Głusk, Dąbrowa, Konopnica (w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego);
- likwidację zagrożenia dla wód podziemnych, wynikającego m.in. z nieszczelnych szamb oraz zagrożenia dla wód powierzchniowych m.in. przez zrzuty wód pościekowych z oczyszczalni „Hajdów”, zrzuty ścieków z zakładów przemysłowych oraz licznych drobnych zakładów, zrzuty ścieków bytowych, zwłaszcza z zabudowy zagrodowej obejmującej: Głusk, Zemborzyce, Krężnicę (w Strategii rozwoju Miasta na lata 2013-2020);
- kontynuację rozbudowy sieci uzbrojenia na terenach dotychczasowej zabudowy oraz dla obsługi nowych terenów zainwestowania, w tym dla zapewnienia infrastruktury technicznej w obszarach aktywizacji gospodarczej w dzielnicach: Felin, Bursaki, Hajdów, Zadębie oraz dla terenów planowanej zabudowy mieszkaniowej (jeden z priorytetów działalności inwestycyjnej w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2015).

(dowód: akta kontroli str. 284-292)

Z określonymi wyżej kierunkami rozwoju Miasta Lublin w zgodności pozostawały m.in. takie zadania inwestycyjne, jak: modernizacja oczyszczalni ścieków Hajdów, budowa pompowni wody w dzielnicy Rudnik, rozbudowa stacji wodociągowej Felin.

(dowód: akta kontroli str. 8-21)

Prezydent Miasta Lublin wyjaśnił, że MPWiK tworząc ramy inwestycyjne na kolejne lata uwzględnia miejskie plany przestrzenne i rozwojowe, poprzez które Miasto Lublin formułuje i upublicznia swoją politykę rozwoju i wytycza pożądane kierunki

⁹ Uchwała Nr 359/XXII/2000 Rady Miejskiej w Lublinie z 13.04.2000 r.

¹⁰ Uchwała Rady Miasta nr 442/XXIV/2008 z dnia 25.09.2008 r.

¹¹ Uchwała Rady Miasta nr 693/XXVIII/2013 z 28.02.2013 r.

¹² Uchwała nr 467/XXV/2008 z 16.10.2008 r.

rozwoju infrastruktury realizowanej nie tylko przez przedsiębiorstwo wodociągowe, ale także przez inne przedsiębiorstwa np. energetyczne.

(dowód: akta kontroli str. 305-207)

1.4. Ze względu na to, że MPWiK działa w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, założonej przez Gminę Lublin (w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego pod nazwą: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie), a udziały należące do niej reprezentowane są na Zgromadzeniu Wspólników przez Prezydenta Miasta Lublin, Prezydent uczestniczy w podejmowaniu decyzji o planach inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej. Plany inwestycyjne Spółki w perspektywie rocznej przyjmowane były na podstawie Uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników.

(dowód: akta kontroli str.307)

1.5. Przy sporządzaniu dla Prezydenta Kwartalnych Informacji o Spółce¹³, BNW analizowało realizację podstawowych założeń inwestycyjnych w sposób opisany w pkt. 2.4. nin. wystąpienia pokontrolnego. Nie sporządzano systematycznych analiz realizacji przez Spółkę poszczególnych przedsięwzięć ujętych w wieloletnich planach uchwalonych przez Radę Miasta (poświęconych temu dokumentów).

(dowód: akta kontroli str.81-140, 161-244)

1.6. Prezydent Miasta Lublin wyjaśnił, że radni Rady Miasta Lublin, a za ich pośrednictwem mieszkańcy, zgłaszają przy opracowaniu projektu uchwały budżetowej Miasta Lublin wnioski o realizację różnych inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych. Część tych wniosków ma odzwierciedlenie w wieloletnim planie rozwoju MPWiK i jest finansowana ze środków Spółki, powiększonych ewentualnymi środkami pozyskanymi z zewnątrz. Radni kierują też w tych sprawach interpelacje

i zapytania, na które są udzielane odpowiedzi zawierające ocenę możliwości realizacji. Rada Miasta Lublin odbywa coroczne wyjazdowe posiedzenia wybranych komisji w siedzibie MPWiK, w czasie których pojawiają się wnioski i pytania o realizację poszczególnych inwestycji. Każdy z wniosków jest indywidualnie rozpatrywany przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str.305-333)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Wywiązywanie się Urzędu Miasta Lublin z obowiązku weryfikacji taryf proponowanych przez MPWiK, w szczególności czy przedsiębiorstwo określiło taryfę na podstawie niezbędnych przychodów

Opis stanu
faktycznego

2.1. W UM sformalizowano postępowanie związane z przygotowaniem do zatwierdzenia w drodze uchwały rady gminy taryf przedkładanych przez MPWiK. Postępowanie w tej sprawie uregulowano w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Lublin nr 1128/2011 z 25.11.2011 r. w sprawie wprowadzenia procedury przygotowania

¹³ Informacja sporządzana przez jednoosobowe spółki Miasta Lublin, na podstawie Zarządzenia Nr 47/22012 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 20.02.2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad nadzoru właścicielskiego nad jednoosobowymi spółkami Miasta Lublin.

projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia taryfy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o. dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta Lublina oraz w aktach organizacyjnych UM: Regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta¹⁴ oraz Regulaminie organizacyjnym Departamentu Inwestycji i Rozwoju¹⁵

(dowód: akta kontroli str. 44-47, 293-296)

Na podstawie wspomnianych regulaminów, kompetencje związane z przygotowaniem do zatwierdzenia w drodze uchwały rady gminy taryfy zostały podzielone pomiędzy:

- Wydział Gospodarki Komunalnej¹⁶, którego referat ds. utrzymania infrastruktury technicznej realizował zadania m.in. z zakresu: sprawdzania zasadności wniosku o zmianę taryf oraz przygotowanie we współpracy z Biurem Nadzoru Właścicielskiego stanowiska Prezydenta w tej sprawie,
- Biuro Nadzoru Właścicielskiego, którego dyrektor, z upoważnienia Prezydenta Miasta, w zakresie związanym z wykonywaniem uprawnień właścicielskich, sprawował nadzór nad jednoosobowymi spółkami Miasta Lublin, a do kompetencji Biura należało m.in. przygotowywanie analiz, informacji i raportów dotyczących spółek prawa handlowego.

Działający w strukturze BNW referat ds. analiz i sprawozdawczości, wobec wspomnianych spółek, w tym MPiK, realizował w szczególności zadania, polegające na:

- dokonywaniu analiz i ocen ekonomiczno-finansowych (monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej),
- przygotowywaniu zestawień i sprawozdań dotyczących wyników działalności,
- przygotowywaniu materiałów do przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdań finansowych oraz dokonania podziału wygenerowanego zysku lub pokrycia straty,
- dokonywaniu analiz i ocen planowanych projektów inwestycyjnych,
- dokonywaniu analiz i ocen planów finansowych,
- weryfikacji kosztów związanych ze świadczeniem usług polegających na zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, przy sprawdzaniu zmiany taryf we współdziałaniu z Wydziałem Gospodarki Komunalnej.

(dowód: akta kontroli str. 51-54)

Zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin nr 1128/2011 z 25.11.2011 r. wniosek w sprawie nowej taryfy powinien być złożony przez Spółkę w Biurze Obsługi Mieszkańców w Ratuszu¹⁷, na 70 dni przed planowanym dniem wejścia w życie taryfy. W terminie jednego dnia powinien zostać skierowany do Prezydenta. Oryginał wniosku z jednym egzemplarzem załącznika powinien zostać przedłożony BNW, a kopia z egzemplarzem załącznika WGK.

BNW zobowiązane było do weryfikacji kosztów, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r., pod względem celowości ich ponoszenia. Zgodnie z przepisami wspomnianego artykułu ustawy są to koszty związane ze świadczeniem usług, poniesione w poprzednim roku obrachunkowym, ustalone

¹⁴ Załącznik do Zarządzenia Nr 100/2011 Prezydenta Miasta Lublin z 24.02.2011 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Lublin.

¹⁵ Załącznik do Zarządzenia Nr 139/2012 Prezydenta Miasta Lublin z 17.08.2012 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

¹⁶ Dalej: WGK.

¹⁷ Dalej: BOM.

na podstawie ewidencji księgowej, z uwzględnieniem planowanych zmian tych kosztów w roku obowiązywania taryfy.

Zweryfikowany w zakresie opisanym w art. 24 ust. 4 ww. ustawy, projekt taryfy powinien być przedkładany WGK, w terminie najpóźniej 21 dni przed terminem sesji, na którą zaplanowano podjęcie uchwały. O przekazaniu przez BNW projektu taryfy Wydziałowy Gospodarki Komunalnej powinien zostać poinformowany właściwy zastępca Prezydenta.

Do obowiązków WGK należy sprawdzenie, czy taryfy zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy oraz przygotowanie projektu uchwały wraz z uzasadnieniem. Projekt uchwały powinien być zaparaflowany przez dyrektorów obu komórek organizacyjnych i radcę prawnego UM, a następnie przekazany Prezydentowi. Załączniki do uchwały stanowią: uzasadnienie uchwały i zweryfikowany przez BNW projekt taryfy. Powinno to nastąpić najpóźniej na 16 dni przed terminem sesji, na którą zaplanowano podjęcie uchwały.

Zarządzenie określa wzór uchwały Rady Miasta Lublin w sprawie zatwierdzenia taryf MPWiK oraz uzasadnienie do uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 44-47.)

Prezydent Miasta Lublin wyjaśnił, że ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie narzuca określonych metod czy form wykonania czynności weryfikacji taryf złożonych przez MPWiK pod względem celowości ponoszenia kosztów. BNW, oceniając wniosek taryfowy, może domagać się przekazania przez Spółkę materiałów źródłowych w postaci faktur, bądź umów, jeżeli ma wątpliwości, co do celowości kosztów wpływających na wysokość opłat za wodę. Do chwili obecnej nie żądało ich przedstawienia, ponieważ nie było znaczących wątpliwości w tym zakresie. W sytuacji wymagającej doprecyzowania kwestii związanych z oceną wniosków taryfowych, pracownik BNW w trybie roboczym kontaktował się ze Spółką i na bieżąco otrzymywał od służb Spółki stosowne informacje i wyjaśnienia.

(dowód: akta kontroli str. 307-308)

2.2. Wnioski Spółki w sprawie taryf wpłynęły do UM w dniach:

- 20.12.2013 r. do BOM (taryfa na okres od 1.03.2013 r. do 28.02.2014 r.);
- 20.12.2013 r. do BOM i sekretariatu BNW, a następnie 31.12.2013 r. w związku ze zmianą wniosku przez Spółkę po uwzględnieniu pisma BNW zawierającego rekomendację obniżenia marży zysku do poziomu 0,1% (taryfa na okres od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r.);
- 19.12.2014 r. do sekretariatu BNW i sekretariatu Prezydenta Miasta, a następnie 23.12.2014 r. w związku ze zmianą wniosku przez Spółkę po uwzględnieniu pisma BNW zawierającego rekomendację obniżenia marży zysku do poziomu 1% (taryfa na okres od 1.03.2015 r. do 29.02.2016 r.).

Wnioski zostały sporządzone przez Spółkę zgodnie z wymaganiami określonymi w § 19 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe odprowadzanie ścieków¹⁸. Do wniosków zostały dołączone: projekt taryfy, uzasadnienie wniosku, ostateczne sprawozdanie finansowe za rok obrotowy,

¹⁸ Dz. U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886.

wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, tabele stanowiące załączniki do wzoru wniosku, będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat.

Formalna poprawność wniosków o zatwierdzenie ww. taryf składanych Prezydentowi Miasta Lublin na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. oraz termin ich złożenia, który powinien przypadać na 70 dni przed planowanym dniem wejścia taryf w życie, nie były kwestionowane przez BNW.

Analiza wniosków w sprawie zatwierdzenia taryf, złożonych przez Spółkę do UM, wykazała, że przestrzegała ona terminów ich złożenia, wynikających z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r., a UM, dokonując ich weryfikacji, przestrzegała uregulowań przyjętych w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Lublin nr 1128/2011 z 25.11.2011 r. w sprawie wprowadzenia procedury przygotowania projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia taryfy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o. dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta Lublina.

Dyrektor BNW przekazał dyrektorowi WGK – w odniesieniu do opracowanych przez Spółkę taryf na okresy: od 1 marca 2013 r. do 28 lutego 2014 r., od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. – informacje o zweryfikowaniu kosztów, o których mowa w art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. Pisma te informowały dyrektora WGK, że BNW nie miało zastrzeżeń do wymienionych projektów taryf. Zostały one skierowane do dyrektora WGK w dniach: 4.01.2013 r., 31.12.2013 r., 5.01.2015 r. (odpowiednio dla taryf na kolejne okresy).

(dowód: akta kontroli str. 143-144,247)

2.3. Biuro Nadzoru Właścicielskiego dysponowało szeregiem informacji ekonomicznych i finansowych na temat MPWiK, w związku ze sprawowaniem nadzoru właścicielskiego nad tą Spółką¹⁹. Informacje te uzyskiwano na podstawie cyklicznie przesyłanych przez spółki (w tym MPiK) dokumentów takich jak:

- budżet Spółki na dany rok obrotowy, zawierający plan przychodów spółki, plan kosztów w układzie rocznym, planowany poziom wyniku finansowego, listę podstawowych wskaźników ekonomicznych wraz ze wskaźnikami przyjętymi odrębnie w ramach każdej spółki ze względu na jej specyfikę działania,
- sprawozdania finansowe w formie rachunku zysków i strat, z zestawieniami obrotów i sald kont w układzie syntetycznym, rozrachunków (należności i zobowiązań z podziałami i wiekowaniem) oraz zestawieniem dotyczącym zatrudnienia (dokumenty w wersji elektronicznej przesyłane w terminie do końca następnego miesiąca po okresie sprawozdawczym),
- Kwartalna Informacja o Spółce (dane o sytuacji finansowej i rynkowej, stopniu realizacji budżetu z zastosowaniem analogicznych kwartałów z lat poprzednich, analiza wskaźników obrazujących działalność firmy).

W oparciu o ww. dokumenty i dane BNW sporządzało i kierowało do Prezydenta pisemne opracowanie na temat sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki po każdym kwartale roku obrotowego, informując o: 1) wypracowanym zysku netto, 2) ilości sprzedaży usług dostawy wody i odbioru ścieków (w m³), 3) sytuacji finansowej Spółki.

Dane te były m.in. porównywane z planami rzeczowo-finansowymi oraz z danymi za poprzednie okresy.

Informacje tego rodzaju skierowano do Prezydenta Miasta Lublin:

¹⁹ Zasady nadzoru uregulowane były Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin nr 47/2/2012 z 20.02.2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad nadzoru właścicielskiego nad jednoosobowymi spółkami Miasta Lublin.

- w 2013 r. po I kwartale – 17.05.2013 r., po II kwartale – 5.08. 2013 r., po III kwartale – 14.11.2013 r., po IV kwartale – 17.04.2014 r.
- w 2014 r. po I kwartale – 12.05.2014 r., po II kwartale – 12.08.2014 r., po III kwartale – 15.11.2014 r., po IV kwartale – 20.04.2015 r.,
- w 2015 r. (do końca I półrocza) po I kwartale – 15.05.2015 r., po II kwartale – 27.08.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 81-140, 161-244)

W odniesieniu do wniosków o zatwierdzenie taryfy BNW dokonywało następujących analiz:

- cen m^3 wody i ścieków, wynikających z dotychczasowej taryfy i projektu nowej taryfy w ujęciu kwotowym i procentowym;
- w arkuszu kalkulacyjnym ujmowano podstawowe dane z wniosku Spółki odnoszące się do kosztów eksploatacji i utrzymania dla działalności wodociągowej i działalności kanalizacyjnej, analizowano ich wzrost procentowy zaproponowany przez Spółkę oraz wskazane przez Spółkę przyczyny wzrostu.

Dla obu rodzajów działalności (odrębnie wodociągowej i kanalizacyjnej) analizowano wielkość głównych pozycji kosztów: amortyzacji, podatków i opłat (z podziałem na: podatek od nieruchomości i opłatę za korzystanie ze środowiska: za wodę dla celów spożywczych i socjalnych, na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych, na inne cele produkcyjne), energii, materiałów, usług transportowych, usług pozostałych, alokowanych kosztów pośrednich, wskazując kwotę, o jaką założono ich zmianę oraz ujmując wzrost (procentowo) w stosunku

do kosztów przyjętych w obowiązującej taryfie.

Analizowano przyczyny wzrostu, np. w przypadku: podatku od nieruchomości – wzrost wartości majątku i stawek podatku; opłat za korzystanie ze środowiska – wzrost stawek za pobór $1 m^3$ wody na różne cele; kosztów materiałów i usług transportowych – wskaźnik wzrostu produkcji sprzedanej; pozostałych kosztów – wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

W przypadku kosztów energii (elektrycznej i ciepłej) odnotowano, że Spółka określając je, wysłała zapytanie do dostawców o planowane podwyżki w czasie obowiązywania nowych taryf. W przypadku kosztów wynagrodzeń – odnotowywano w objętym kontrolą okresie brak zmian wobec nieplanowania podwyżek. Następnie analizowano w ten sam sposób rezerwy na należności nieregularne. W przypadku marży zysku odnotowano, że stanowi ona odsetek wartości kosztów eksploatacji i utrzymania w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Na podstawie ww. analiz BNW stwierdzało, że określona w kolejnych wnioskach wartość niezbędnych przychodów wynika z prowadzonej przez Spółkę działalności inwestycyjnej oraz czynników kosztotwórczych niezależnych od MPWiK.

(dowód: akta kontroli str. 255-283, 55-80, 144-160, 248-274)

Prezydent Miasta Lublin na pytanie, czy BNW weryfikowało, a jeżeli tak to w jaki sposób, celowość ponoszenia przez MPWiK kosztów związanych ze świadczeniem usług w poprzedzającym roku obrachunkowym, w tym z usługami promocji i reklamy Spółki, wyjaśnił, że ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. nie narzuca określonych metod czy form wykonania czynności weryfikacji taryf złożonych przez przedsiębiorstwo pod względem celowości ponoszenia kosztów. Powołał się na „*Komentarz - Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*” (Bojarski P., Radecki W., Rotko J., wyd. ABC, 2011), cytując stwierdzenie, że „Weryfikacja

kosztów jest zatem elementem badania zgodności projektu z ustawą, a nie jakimś dodatkowym i odrębnym działaniem, opartym na innych kryteriach niż legalność.”

Ponadto Prezydent stwierdził, że z racji pełnionego nadzoru nad jednoosobowymi spółkami Gminy Lublin, a więc również nad MPWiK, BNW zna sytuację finansową, etapy i zaawansowanie poszczególnych zadań inwestycyjnych, koszty w układzie rodzajowym, posiada informacje na temat znaczących umów zawieranych przez te podmioty. Dokumenty te (kompletne sprawozdanie finansowe Spółki wraz ze szczegółowymi informacjami dodatkowymi i objaśnieniami zawierającymi noty objaśniające do poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego, opinia i raport biegłego rewidenta oraz sprawozdanie zarządu z działalności Spółki) są analizowane przy okazji podejmowania uchwały przez Zgromadzenie Wspólników w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za dany rok obrachunkowy oraz przy weryfikacji taryf (są dołączone do wniosku taryfowego). Oceniając wniosek taryfowy BNW może domagać się przekazania przez przedsiębiorstwo materiałów źródłowych w postaci faktur, jeżeli ma wątpliwości, co do celowości kosztów, wpływających na wysokość opłat za wodę. BNW ma wiedzę, że przyjęte przez Spółkę metody opracowania taryf, przewidują alokację kosztów pośrednich (w tym kosztów promocji i reklamy) wg struktury sprzedaży. W związku z tym tylko część tych kosztów odnoszona jest na działalność wodno-kanalizacyjną a tym samym uwzględniana w taryfie. Pozostała część alokowana jest na działalności pozostałą i nie znajduje swojego odzwierciedlenia w taryfie.

Prezydent stwierdził, że do chwili obecnej BNW nie żądało od MPWiK dowodów księgowych w postaci faktur czy też wykazów zawartych umów, ponieważ nie było znaczących wątpliwości co do celowości ponoszenia kosztów przez Spółkę. W sytuacji, kiedy przy ocenie wniosków taryfowych jakieś kwestie wymagały doprecyzowania czy też dodatkowych wyjaśnień pracownik BNW w trybie roboczym kontaktował się bezpośrednio telefonicznie ze służbami odpowiedzialnymi za przygotowanie taryf po stronie spółki i na bieżąco uzgadniał i wymieniał informacje na temat danych zawartych we wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 305-309)

2.4. W trakcie weryfikacji taryf, na podstawie dołączonych do wniosków wieloletnich planów, analizowano wysokość nakładów inwestycyjnych Spółki za dany rok: ogółem i z podziałem na inwestycje odtworzeniowe i rozwojowe, na inwestycje związane z ujęciami i siecią wodociagową oraz siecią kanalizacyjną i oczyszczalnią ścieków. Nie stwierdzono, by Spółka nie zrealizowała (w okresach obowiązywania taryf) zaplanowanych inwestycji, co wpłynęłoby na koszty świadczenia usług w poprzednim okresie.

(dowód: akta kontroli str. 161-244, 81-140, 212-244)

W kontrolowanym okresie, w ramach nadzoru właścicielskiego nad Spółką, sporządzano analizy działalności inwestycyjnej.

W 2013 r. informowano Prezydenta o postępach, trwającej od 2011 r. modernizacji oczyszczalni ścieków „Hajdów” oraz o przygotowywaniu przez Spółkę do przetargu na budowę kolektorów kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej N-F na odcinku od ul. Skalskiego do ul. Banacha w Lublinie. Jak wynikało z informacji za I kwartał 2014 r. zadanie to zostało wykonane.

W III kwartale 2014 r. wybudowano sieć wodociagową i kanalizacji sanitarnej na odcinku drogi łączącym ulice Chodźki i Szeligowskiego, a w IV kwartale – sieć wodociagową i kanalizację sanitarną w rejonie ulic Cyprysowa, boczna Dożynkowej.

Inwestycje służyły odbieraniu ścieków z LRH²⁰ Elizówka oraz powstającego w okolicy obiektu handlowego IKEA. Poinformowano o zmodernizowaniu pompowni wody „Dziesiąta”.

W 2015 r. BNW rozpoczęło uzupełnianie Kwartalnych Informacji o Spółce o opis projektów finansowanych z wykorzystaniem środków finansowych UE. Poinformowano Prezydenta, że Spółka realizuje cztery projekty: „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie – etap I”, „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie – II etap”, „Opracowanie dokumentacji technicznej dla inwestycji planowanych w Lublinie w latach 2016-2020”, „Zwiększenie możliwości energetycznego wykorzystania biogazu z oczyszczalni ścieków Hajdów w Lublinie do produkcji energii odnawialnej”. Co kwartał monitorowano stopień ich finansowego i rzeczowego wykonania.

(dowód: akta kontroli str. 161-244, 81-140, 212-244)

2.5. Biuro Nadzoru Właścicielskiego analizowało dane Spółki na temat wielkości sprzedaży usług (wody i ścieków) i raportowało o nich Prezydentowi.

Z kwartalnych analiz prowadzonych w 2013 r. wynikało, że sprzedaż wody i ścieków ma tendencję malejącą w porównaniu do odpowiednich kwartałów poprzedniego roku.

W 2014 r., jedynie w I kwartale sprzedaż wody wzrosła w porównaniu do I kwartału 2013 r. (o 0,4%) i przekroczony został plan sprzedaży wody (101%). W pozostałych kwartałach, jak w 2013 r., odnotowano spadek sprzedaży wody i ścieków oraz niewykonanie planu sprzedaży.

W 2015 r., w I kwartale spadła sprzedaż wody, zmniejszył się odbiór ścieków; wskaźnik wykonania planu sprzedaży wody wyniósł 98,7%, ścieków 99,9%. W II kwartale 2015 r. odnotowano rosnącą sprzedaż wody (+0,2%) w stosunku do II kwartału 2014 r., ścieków (+1,0%). Wskaźnik wykonania planu sprzedaży wody wyniósł 100,4%, sprzedaży usług odbioru ścieków 101,1%. BNW stwierdziło, że mogło to być wynikiem wysokich temperatur w kraju i suszy, jednak widoczna jest spadkowa tendencja w zużyciu wody i odprowadzaniu ścieków, co najprawdopodobniej jest przyczyną pogarszającej się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.

(dowód: akta kontroli str. 161-244, 81-140, 212-244)

2.6. Dwukrotnie BNW (wobec projektu taryfy na okres od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r. i od 1.03.2015 r. do 29.02.2016 r.) rekomendowało Spółce, by założyła wysokość marży zysku przy ustalaniu niezbędnych przychodów na poziomie taryfy obowiązującej od 1.03.2013 r. do 28.08.2014 r. (tj. 0,1% zamiast 1,0%), a następnie na poziomie nie wyższym niż 1,0% (przy zakładanym przez Spółkę 1,2%)²¹.

(dowód: akta kontroli str. 142, 261)

Przed rekomendacją obniżenia marży zysku BNW wykonało analizę cen przy uwzględnieniu marży zakładanej przez Spółkę (w taryfie na okres od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r. był to 1,0%, a w taryfie od 1.03.2015 r. do 29.02.2016 r. 1,2%) oraz marży rekomendowanej (0,1% i 1,0%).

²⁰ Lubelski Rynek Hurtowy SA

²¹ Pismo do Zarządu Spółki z 30.12.2013 r. i z 22.12.2014 r.

Z udokumentowanej przez BNW analizy wpływu cen dla obciążenia mieszkańców wynikało, że byłoby ono o 5,72%²² większe w taryfie na okres od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r., w porównaniu do okresu poprzedniego. Przy rekomendowanym ograniczeniu marży zysku do 0,1% wzrost tego obciążenia wyniósł 4,65%²³.

Obciążenie cenami usług w okresie od 1.03.2015 r. do 29.02.2016 r. zwiększyłoby się o 2,82%²⁴, a przy rekomendowanym ograniczeniu marży zysku wyniosło 2,59%²⁵.

Przed skierowaniem ww. sugestii do Zarządu Spółki, BNW analizowało także zmianę kosztów eksploatacji i utrzymania działalności wodociągowej i kanalizacyjnej przy marży zakładanej przez Spółkę i przy marży rekomendowanej przez właściciela oraz ich wpływ na ustalenie niezbędnych przychodów, mających wpływ na ceny i opłaty w taryfie.

(dowód: akta kontroli str. 262-274, 68-80)

Prezydent Miasta Lublin wyjaśnił, że sugestie odnoszące się do obniżenia marży zysku były podyktowane chęcią złagodzenia wpływu podwyżek opłat za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki na koszty utrzymania mieszkańców. Mimo że dla MPWiK, jako podmiotu gospodarczego, osiąganie zysku jest warunkiem utrzymania się na rynku i rozwoju, to jednak marża zysku nie może uwzględniać wyłącznie interesu Spółki, lecz także interes klientów.

(dowód: akta kontroli str. 309-310)

BNW analizowało zysk Spółki co kwartał każdego roku obrachunkowego, odnosząc go do analogicznego okresu roku poprzedniego oraz do planowanego w bieżącym roku obrachunkowym wyniku finansowego, analizując rodzaj działalności generującej zysk. W 2013 r. Spółka we wszystkich kwartałach osiągnęła zysk netto. Został on wypracowywany przede wszystkim na pozostałej działalności operacyjnej i działalności finansowej. Wypracowanie zysku było możliwe z uwagi na niższe niż planowano koszty działalności operacyjnej (od 2,2% do 7,2%), co dotyczyło głównie pozycji takich jak: wynagrodzenia, energia, materiały, usługi obce.

We wszystkich okresach 2014 r. Spółka osiągnęła zysk na sprzedaży wyższy niż planowany, czego przyczyną były niższe od planowanych koszty działalności operacyjnej. Największe odchylenie od planów odnotowano w kosztach zużycia materiałów, energii, usług obcych, wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych. W każdym z kwartałów wypracowany został także zysk na pozostałej działalności operacyjnej i działalności finansowej.

Z poczynionych przez BNW analiz wynikało, że w I kwartale 2015 r. Spółka osiągnęła zysk netto 2.803 tys. zł, lepszy niż zakładał to plan rzeczowo-finansowy na 2015 r. Uzyskała też zysk ze sprzedaży, zysk na pozostałej działalności operacyjnej i działalności finansowej. Osiągnięcie przez Spółkę zysku ze sprzedaży (Zarząd Spółki prognozował stratę na sprzedaży 344 tys. zł) możliwe było dzięki temu, że koszty działalności operacyjnej zrealizowano na poziomie 5,1% niższym niż planowano. W strukturze tych kosztów największe odchylenia zanotowano w pozycji: zużycie materiałów i energii, wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników.

²² Tj. o 1,37 zł miesięcznie dla jednej osoby, rocznie 16,44 zł, dla czteroosobowej rodziny miesięcznie o 5,40 zł, rocznie o 65,76 zł.

²³ Tj. dla jednej osoby o 1,11 zł miesięcznie i 13,32 zł rocznie, dla rodziny czteroosobowej o 4,44 zł miesięcznie i 53,28 zł rocznie.

²⁴ Tj. 0,70 zł miesięcznie dla jednej osoby, rocznie 8,40 zł, dla czteroosobowej rodziny miesięcznie o 2,80 zł, rocznie o 33,60 zł

²⁵ Tj. dla jednej osoby zwiększyłoby się o 0,64 zł miesięcznie i 7,68 zł rocznie, dla rodziny czteroosobowej o 2,56 zł miesięcznie i 30,72 zł rocznie.

W II kwartale 2015 r. także osiągnięto zysk netto. Wpłynął na to wysoki zysk z pozostałej działalności operacyjnej, a także wejście w marcu 2015 r. nowej wyższej taryfy. Osiągnięto zysk ze sprzedaży, zysk z pozostałej działalności operacyjnej i z działalności finansowej. Osiągnięcie zysku ze sprzedaży było możliwe m.in. z uwagi na niższe o 4,3% koszty działalności operacyjnej; największe odchylenie zanotowano w pozycji: zużycie materiałów i energii oraz wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 161-244, 81-140, 212-244)

Na pytanie, dlaczego zysk netto MPWiK przeznaczono na cele niezwiązane z działalnością wodociągowo-kanalizacyjną tej Spółki i nieprzewidziane w propozycjach Zarządu i Rady Nadzorczej, Prezydent m.in. wyjaśnił, że akt założycielski Spółki MPWiK Lublin Sp. z o.o. w § 26 pkt 2 potwierdza kompetencję Zgromadzenia Wspólników do podziału zysku Spółki. Natomiast z art. 191 Kodeksu spółek handlowych wynika, że wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma prawo do udziału w zysku wynikającym z rocznego sprawozdania finansowego i przeznaczonego do podziału uchwałą zgromadzenia wspólników z możliwością wypłacenia zaliczki na poczet przyszłej dywidendy, w stosunku do posiadanych udziałów.

Część zysku MPWiK była przeznaczana w formie dywidendy na wsparcie Fundacji Rozwoju Sportu w Lublinie, której fundatorami są MPWiK oraz Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (obecnie S.A.), na podstawie każdorazowych wniosków Fundacji o udział w zysku spółek Miasta Lublin. Celem realizowanym przez Fundację jest upowszechnianie kultury fizycznej oraz wspomaganie rozwoju sportu na Lubelszczyźnie poprzez udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i organizacyjnego klubom sportowym oraz instytucjom zajmującym się rozwojem sportu. Gmina Lublin, będąc jedynym Wspólnikiem MPWiK Sp. z o.o. i przekazując przysługującą jej część dywidendy na rzecz Fundacji Rozwoju Sportu, nie naruszyła w żaden sposób przepisów ustawy i nie przekroczyła swoich kompetencji, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że Spółka jest fundatorem wspomnianej Fundacji. Udział przedsiębiorstw w działalności charytatywnej na rzecz społeczności lokalnej i wykazanie się wrażliwością społeczną przez przedsiębiorstwa jest zgodne z zasadami etyki prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwa co ma potwierdzenie m.in. w „Kodeksie etyki dla przedsiębiorców” G 1-3²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 305-309)

2.7. W odniesieniu do wniosków o zatwierdzenie taryfy BNP dokonywało analizy cen m³ wody i ścieków, wynikających z dotychczasowej taryfy i projektu nowej, w ujęciu kwotowym i procentowym. Następnie (przy założeniu zużycia przez jedną osobę określonej ilości m³ wody w ciągu miesiąca i wytworzenia takiej samej ilości ścieków) analizowano cenę netto i cenę brutto za ww. usługi w ciągu miesiąca wg taryfy obowiązującej i proponowanej, wykonywano symulację kosztów tych usług dla czteroosobowej rodziny za miesiąc i za rok.

UM nie odnosił przyjętych przez Spółkę w taryfach cen za usługi dostawy wody i odprowadzania ścieków do budżetu gospodarstwa domowego. Z analizy cen przyjętych w taryfach na lata: 2013-2015 wynika, że ceny brutto dla jednoosobowego gospodarstwa domowego nie przekraczały 3% dochodu rozporządzalnego.²⁷

²⁶ „Kodeks etyki dla przedsiębiorców.” Opracowany na zlecenie Krajowej Izby Gospodarczej, Warszawa, kwiecień 2001.

²⁷ Dla celów analizy przyjęto podaną przez Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl): Budżety gospodarstw domowych w 2013 r., Tablica 15, Budżety gospodarstw domowych w 2014 r. Tablica 15), medianę dochodu rozporządzalnego, która

(dowód: akta kontroli str.55, 146,248,334)

2.8. Weryfikacja taryfy w zakresie opisanym w nin. wystąpieniu pokontrolnym, wykonywana przez pracownika BNW była dokumentowana w postaci pisemnych oficjalnych analiz przedkładanych Prezydentowi oraz pisemnych roboczych analiz w arkuszach kalkulacyjnych.

(dowód: akta kontroli str.55-67)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niezakwestionowaniu we wnioskach o zatwierdzenie taryf na okresy od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r. i od 01.03.2015 r. do 29.02.2016 r. kosztów reprezentacji i reklamy, które Spółka uwzględniła przy ustalaniu niezbędnych przychodów. Obowiązek weryfikacji kosztów przez prezydenta miasta pod względem celowości ich ponoszenia wynika z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. Koszty tego rodzaju, zgodnie z art. 20 ust 4 ww. ustawy oraz § 6 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r., nie stanowiły podstawy do ustalania niezbędnych przychodów taryfowych dla usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

W toku kontroli przeprowadzonej w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o. o. stwierdzono nieprawidłowość polegającą na ujęciu we wnioskach taryfowych kosztów reprezentacji i reklamy w niezbędnych przychodach (w wysokości 331.965,88 zł w taryfie na okres od 1.03.2014 r. do 28.02.2015 r. oraz w wysokości 355.172,89 zł w taryfie na okres od 01.03.2015 r. do 29.02.2016 r.). Mimo że skutkowało to zawyżeniem cen m³ usług wodno-kanalizacyjnych w 2013 i w 2014 roku, w kwocie ok. 1 grosza, koszty te z racji ww. przepisów nie kwalifikują się do ich ujmowania w niezbędnych przychodach Spółki z usług zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o rzetelną weryfikację kosztów pod względem celowości ich ponoszenia, w przedkładanych wnioskach taryfowych na usługi wodociągowo-kanalizacyjne.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni

wynosiła w 2013 r. 1094,49 zł, a w 2014 r. 1340,44 zł. Obciążenie dla budżetu z tytułu opłat za usługi wodociągowo-kanalizacyjne wynosiło: w 2013 r. 2,22%, w 2014 r. 1,85%, w 2015 r. 1,89% dochodu rozporządzalnego.

²⁸ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wniosku pokontrolnego oraz podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 12 listopada 2015 r.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Kontroler
Anna Kowalska
Główny specjalista k. p.

Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis